

ORTIȘOARA

Sediul consiliului local: Orțișoara nr. 209, telefon/fax 0256/233266;

Coordonate:

45°57'57" lat. N;
21°12'05" long. E;

Repere istorice:

-1318 - prima atestare documentară, cu numele de **Kukoth, Kokoth**;

-1467 - localitatea este amintită într-un document papal sub numele de „**Kukoth**“;

- sec. XVI - spre Călacea, cătunul **Tot Kakath (Kakath)** a fost distrus de otomani;

-4 ianuarie 1775 - se naște în satul Jadani (Cornești) **Mihai Roșu**, profesor, preot, teolog, (d.18.09.1822);

-1783-1785 - localitatea este colonizată cu familii din Germania;

-1785-1786 - așezarea primește denumirea de „**Orczydorf**“, după numele grofului **Georg Orczy** (conform geografului Remus Crețan) sau după cel al prefectului **Iosif Orczy** (conform istoricului Ion Lotreanu);

-1875 - în hotarul satului Jadani cade un meteorit, ale cărui resturi au fost trimise spre păstrare muzeului liceului real din Timișoara -tot la Jadani (Cornești) au fost descoperite anterior oase de mamut, care au ajuns la un muzeu din Budapesta;

-1 ianuarie 1894 - se naște la Jadani (Cornești) **Vasile Lăzărescu**, mitropolit al Banatului (d. 21.02. 1969);

-1929 - comuna Cocota primește numele pe care-l are și azi: **Orțișoara**;

-5 aprilie 1934 - se naște în satul Jadani **Gh. Rădulescu**, dirijor, profesor, publicist;

-29 martie 1951 - se naște la Seceani **Delia Rădmănaștean**, poetă în grai bănățean;

-1996 - la Primăria Orțișoara se deschide „**Cartea de Onoare**” a comunei, printre semnatarii numărându-se **Regele Mihai** și **Emil Constantinescu**;

-Băile Calacea devin S.C. „Turism și tratament Aqua” S.A.;

-2002 - comuna avea 3 906 locuitori;

-2010 - Primăria se mută într-un sediu nou, în urma revindicării celui vechi de către

foștii proprietari;

-2011 - pe raza comunei existau 49 de societăți comerciale și cooperative de consum;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2010 - total:

4 182 de persoane, dintre care:

- masculină = 2 016 persoane

- feminină = 2 166 de persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2009:
1 604

Sate componente: Orțișoara, Călacea (1339, villa Colosa), Cornești (1318, Zadane, Jadani, din anul 1964, Cornești), Seceani (1256, ca posesiunea Zechien);

Instituții școlare: Grup școlar (clasele I-VIII, Școală de arte și meserii): Orțișoara; Școli cu clasele I-IV: Călacea, Cornești și Seceani; Grădiniță cu program prelungit: Orțișoara; Grădinițe cu program normal: Călacea, Cornești și Seceani;

Instituții sanitare: Dispensar medical: Orțișoara; Cabinete medicale: Călacea, Cornești și Seceani; Farmacie umană: Orțișoara; Farmacie veterinară: Orțișoara;

Instituții culturale: Cămine culturale: Orțișoara, Călacea, Cornești și Seceani; Bibliotecă: Orțișoara (fondată în anul 1974);

Biserici: Biserici ortodoxe române: Orțișoara, Cornești (1932), Călacea (1812) și Seceani (1840); Biserică romano-catolică: Orțișoara (1809); Biserică penticostală: Orțișoara; Biserică baptistă: Orțișoara (2000);

Ruga: Călacea (23 aprilie - Sfântul Gheorghe); Cornești (Sfânta Maria Mare); Orțișoara (Sfânta Maria Mică) și Seceani (14 octombrie - Sfânta Cuvioasă Parascheva).

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI ORTIȘOARA

Sobolu Aleodor Gheorghe	primar	Furdea Dorin, consilier	PSD
Banicu Valentin Nicolae	viceprimar	Hiriș Petru, consilier	PRM
Albu Lucian-Silviu, consilier	PDL	Ivănescu Lucian, consilier	PNG
Brădean Vasile, consilier	PSD	Kovacs Daniel, consilier	PSD
Cădăriu Liana, consilier	PSD	Lupu Aleodor, consilier	PSD
Dot Gheorghe, consilier	PSD	Pușcaș Viorel-Ilie, consilier	PDL
Farc Vasile-Ionel, consilier	PNG	Voștinar Petru, consilier	PSD

ORȚIȘOARA

SĂNĂTATE DE CĂLACEA

Călacea Băi este o stațiune balneo-climaterică de interes general, situată în Câmpia Vingăi (Câmpia Banatului), în vestul României, la 38 km nord de Timișoara și la o altitudine de 117 m. Se află sub influența climatului temperat, cu influențe oceanice, cu o temperatură medie anuală de 11°C. Apele termale de aici au 38-39 grade Celsius. Pe suprafața de peste 15 hectare a stațiunii (din care parcul se întinde pe 14 hectare, incluzând și o pădure de salcâm) se află un lac cu nuferi albi și rațe sălbatice. Micul parc zoologic are căprioare, fazani, iepuri, pisici gri rusești și bibilici. La câteva zeci de metri de stațiune se află un ștrand cu un bazin semi-olimpic, în aer liber. Principalii factori naturali de tratament sunt climatul și apele minerale bicarbonatate și clorurate, hipotone termale (38 grade Celsius). Acestea au fost descoperite cu ocazia unor foraje făcute în zonă în anul 1880. Indicații terapeutice: tratarea afecțiunilor reumatismale degenerative (spondiloze, artroze, poliartroze, coxartroze), tratarea afecțiunilor căilor urinare (litiiza renală necomplicată, stări de după infecții urinare).

VULCANII NOROIȘI DE
LA SECEANI

Pe un câmp aflat între satele Seceani (comuna Orțișoara) și Fibiș, turiștii pot admira vulcanii noroiși. Plecând din Seceani, peste dealuri domoale, la o distanță de 4,5 kilometri, într-o vale străbătută de apa pârâului Măgheruș, la mică distanță de primul pod întâlnit în drum, în dreapta acestuia, dai de un crater de patru-cinci metri în diametru și adânc de peste un metru și jumătate. Acolo „fierb” vulcanii noroiși, unii de câțiva centimetri diametru, alții ceva mai mari, cu diametrul de câțiva decimetri. Din micuții vulcani se degajă gaze, iar atunci când ploaia umple

craterul, gazele provoacă „erupții” spectaculoase. Barbotarea vulcanilor se datorează tocmai puternicelor ieșiri de gaze reci din interiorul pământului, gaze aflate sub presiune. Vin din adânc, dau de apă și o antrenează în drumul lor spre suprafață. Apa provenită din straturile acvifere umezește straturile de argile și marne, formează un amestec de noroi și gaze sub presiune, noroiul ajunge la suprafață pe un canal central și se revarsă în crater pe o mică rază a acestuia. Locuitorii din zonă credeau în calitățile terapeutice ale noroiului amestecat cu gaze care iese din vulcanii noroiși de la Seceani și-și tratau „reuma” intrând cu picioarele în nămolul rece și bolborositor. La fel de apreciată era, și este, apa din ochiurile mai limpezi ale micilor vulcani, pe care localnicii o numesc „apă acră”: o apă minerală bună de băut.

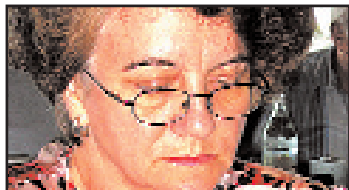
CETATEA TRACILOR BĂNĂȚENI

În hotarul localității Cornești (Jadani), arheologii cercetează încă din perioada interbelică ruinele unei mari cetăți, întărită cu trei valuri succesive de pământ, palisade din lemn și șanțuri, complex ce figura pe hărți reprezentative ale Banatului habsburgic, cum ar fi cea a guvernatorului Claude Florimund Mercy, realizată între anii 1723-1725. Unii istorici bănățeni, ca Ioachim Miloia, au considerat cetatea drept o fortificație (ring) ridicată de rămășițele armatelor avare care s-au retras spre est în urma înfrângerii lor de către împăratul franc Carol cel Mare (sec. al VIII-lea). Cercetările ultimilor ani făcute la Cornești arată că aici se afla un important centru politico-militar și de cult al tracilor timpurii. Istoricul **Alexandru Szentmiklósi**, directorul șantierului arheologic deschis la Cornești, crede că cetatea tracică de aici „**îndeplinește mai mult de jumătate din cerințe pentru a fi trecută în patrimoniul UNESCO**”.

Arheologi în căutarea urmelor
cetății trace de la Cornești

ORTIȘOARA

O FAMILIE CELEBRĂ: JICMAN DE JADANI

Pe vremea când satul Cornești purta numele său vechi și adevărat, Jadani, la început de veac XX, în mica așezare de lângă Murani (Pișchia) vedeau lumina zilei doi frați: **Liviu** (cel mai mare) și **Aurel Jicman**. Au plecat dintre dealurile Jadanilor și au ajuns oameni mari la Timișoara: regretatul Liviu Jicman - medic radiolog, iar Aurel Jicman - profesor de limba și literatura română și antrenor a generații și

generații de mici și mari șahiști.

Cel mai bun produs ca antrenor al profesorului Aurel Jicman a fost, fără îndoială, fiica sa **Ligia Jicman** (foto, sus), cea care va deveni campioană națională a României, maestră internațională, coordonatoarea Delegației României la Campionatele Europene de Șah de la Subotica din Serbia, acolo unde echipa de junioare sub 18 ani (în componența **Sabina Francesca Foișor, Paula Iulia Crăciun și Iozefina Pauleț**) a devenit campioană europeană. Din anul 2007 Ligia Letiția Jicman devine antrenor al lotului național de senioare, cu care a învins, printre alte mari echipe, pe cea a Angliei la Campionatele Europene de Șah din Grecia, naționala feminină clasându-se pe un onorabil loc 8. **Anghel Vrabie**, membru de onoare al F.R. Șah și secretar general al Federației Române de Șah în anii '70, își amintește cu nostalgie, dar și cu bucurie de Timișoara șahistică: „**Emulația venea chiar din teritoriu! Pe plan local erau profesori mari amatori de șah, care se zbăteau să obțină câte o sală. Așa a apărut clubul Medicina Timișoara, unde Pius Brânzeu a făcut un centru extraordinar. Aurel și Ligia Jicman, Cornel Pășcălău țineau lecții acolo.**” Ligia Jicman este redactor șef al publicației „TIMȘAH” (colectivul de redacție: **Adrian Bach, Neboisa Ilijin, Ranko Szuhaneck, Radu Clețiu**). **Silviu Jicman**, fratele Ligiei, este un reputat regizor de teatru și film, director al Departamentului Teatru din televiziunea publică, TVR. Dr. **Mona Jicman**, fiica cea mică a profesorului Aurel Jicman, a fost și ea la vârsta junioratului o talentată șahistă.

PATRIMONIU

Bisericile din Orțișoara, indiferent de cult, au primit în ultimii ani sprijin financiar din partea Consiliului Local în anul 2009. La biserica din Călacea s-a introdus încălzire pe gaz metan, la fel în biserica de la Orțișoara și în cea de la Cornești. În biserica de la Seceani s-a refăcut pictura murală. Cultul baptist a primit un teren și o clădire unde să-și facă biserică, iar cultul pentecostal a primit 13 000 de lei pentru dotări sanitare. Biserica romano-catolică a primit 13 000 de lei pentru refacerea stătuiei Sfânta Treime.

Piatra funerară a primului șvab trecut la cele veșnice în Orcydorf

Statuia Sfântului Anton - Orțișoara

Biserica romano-catolică din Orțișoara

ORTIȘOARA

PRIMUL MITROPOLIT AL BANATULUI

Biografia primului mitropolit al Banatului este impresionantă. Născut la 1 ianuarie 1894 la Cornești (fost Jadani), **Vasile Lăzărescu** a urmat Liceul de Stat în Timișoara, apoi Facultatea de Teologie din Cernăuți cu doctoratul obținut în 1919. A făcut studii de pedagogie și filosofie la universitățile din Budapesta, Viena și Cernăuți.

Profesor de Dogmatică, Apologetică și Morală la Institutul Teologic din Sibiu (1920-1924), apoi profesor de dogmatică și apologetică la Academia teologică din Oradea (1924-1933). Duhovnic (1926-1933), redactor al foii eparhiale „Legea Românească” (1925-1931), preot necăsătorit și protopop (1926). S-a călugărit în anul 1928: protosinghel (1928), arhimandrit (1929). La 21 octombrie 1933 este ales episcop al Caransebeșului, hirotonit la 31 decembrie 1933, înscăunat la 15 aprilie 1934.

La 12 iunie 1940 este ales episcop al Timișoarei, înscăunat la 25 martie 1941. În 1947 devine arhiepiscop, apoi mitropolit al Banatului (instalat la 26 octombrie 1947). A stăruit pentru redeschiderea unor mănăstiri din Banat (Săraca, Partoș, Sfântul Ilie de la Izvor, Lipova, Cebza), a îndrumat lucrările de zidire a catedralei din Timișoara (sfințită la 6 octombrie 1946). A susținut activitatea Academiiilor teologice din Caransebeș și Oradea (refugiate la Timișoara după 1941) a buletinelor eparhiale „Foaia Diecezană” - Caransebeș, „Biserica Bănățeană” - Timișoara și a revistelor „Duh și Adevăr”, „Mitropolia Banatului”, „Calendarul Eparhial”, ș.a.

La cererea autorităților comuniste, a fost pus în retragere la 18 decembrie 1961 și închinoviat la Cernica, ca ierarh. După retragerea (silită) a mitropolitului Vasile Lăzărescu la Mănăstirea Cernica, la 17 februarie 1962, fostul său consilier administrativ (1 iunie 1952-1 octombrie 1956) Nicolae Corneanu a fost ales arhiepiscop al Timișoarei și Caransebeșului și mitropolit al Banatului (fiind înscăunat la 4 martie 1962).

Vasile Lăzărescu îi scria mitropolitului în-

scăunat Nicolae Corneanu, la 18 februarie 1962, într-o scrisoare expedită din Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus: „**Înalt Prea Sfințite, iubite Nicolae, Înainte de toate Te rog să primești și din partea mea calde, părințești felicitări pentru alegerea Ta ca mitropolit al Banatului. După ce am văzut că eu trebuie să plec, m-a apucat o îngrijorare pentru viitorul mitropoliei noastre bănățene. Acum, că în fruntea ei a ajuns tot un bănățean, care, din sesiunea ultimei adunări eparhiale din Arad, mă asigură de devotata sa colaborare pentru asigurarea viitorului acestui sfânt și străvechi așezământ duhovnicesc al patriei noastre mai restrânse, nu mă mai îndoiesc de trăinicia lui. Prin binecuvântarea Celui de sus, pentru consolidarea lui, acest mult dorit bastion al vieții duhovnicești din Banat ajunge să strălucească și să stăpânească sufletele credincioase din arhiepiscopia Timișorii povățuindu-le pe calea desăvârșirii creștine și a mântuirii ca pe vremea sfântului părintelui nostru Iosif cel Nou de la Partoș. (...)**

Mulțumindu-Ți pentru bunăvoința ce nu cred că mi-o vei refuza și dorindu-Ți viață lungă cu rodnice silințe pastorale pentru adâncirea vieții creștinești din Banat, Te

Mănăstirea Cernica

îmbrățișez cu drag, † Vasile”.

Mitropolitul Vasile Lăzărescu trece la cele veșnice în condiții încă neelucidate la 21 februarie 1969, la Mănăstirea Cernica aflată în marginea Bucureștilui. A fost înmormântat în Catedrala Mitropolitană din Timișoara.